

3636350 LCCS/M: สาขาวิชา : วัฒนธรรมศึกษา ; ศศ.ม. (วัฒนธรรมศึกษา)

คำสำคัญ : แตรวงชาวบ้าน / การรับใช้สังคม / คณะดนตรี

ชุดแดน สุขเกษม : “แตรวงชาวบ้าน” กับการรับใช้สังคม : กรณีศึกษาคณะดนตรี (SOCIAL SERVICES OF THE FOLK BRASS BAND : A CASE STUDY OF THANORMSILAPA BRASS BAND GROUP) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ภัททิยา ยิมเรวัต, ศศ.ม., Ph.D., ถักขณา คาวรัตน์หงษ์, ศศ.ม., Ph.D., พลกฤต หอมยง, ค.บ. (ดนตรีศึกษา). 230 หน้า ISBN974-662-040-1

แตรวงชาวบ้านเป็นวงดนตรีพื้นบ้านที่มีแตรเป็นเครื่องดนตรีสำคัญ เกิดขึ้นจากการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมตะวันตกและตะวันออก โดยเริ่มจากรากฐานวัฒนธรรมตะวันออก มีหลักฐานเก่าที่สุดสมัยกรุงสุโขทัย แตรใช้เป็นเครื่องดนตรีในพระราชพิธีต่างๆ ซึ่งต่อมาแตรได้มีบทบาทเพิ่มขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยา โดยใช้เป็นเครื่องแสดงฐานะทางสังคมของผู้ปกครองยุคหนึ่งอีกด้วย บทบาทดังกล่าวทั้ง 2 ด้านนี้ ยังคงปรากฏอยู่ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ อย่างไรก็ตามแตรก็ได้พัฒนาออกสู่สังคมชาวบ้านเกิดเป็นแตรวงชาวบ้านในสมัยรัชกาลที่ 6 และสืบทอดต่อมาจนถึงในปัจจุบันนี้

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาพัฒนาการเปลี่ยนแปลงตลอดจนรูปแบบองค์ประกอบของดนตรี รวมไปถึงบทบาทการรับใช้สังคมของแตรวงชาวบ้าน โดยเน้นการศึกษาแตรวงชาวบ้านคณะดนตรี ซึ่งเป็นแตรวงที่มีชื่อเสียงวงหนึ่งในสังคมไทย

จากการศึกษาพบว่า แตรวงชาวบ้านคณะดนตรี เป็นแตรวงที่มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการประสมวง และโอกาสในการแสดงอยู่ตลอดเวลา เพื่อปรับให้เข้ากับสังคมในแต่ละช่วงเวลา มีการจัดทำโน้ตดนตรีขึ้นในการบรรเลงเพื่อความสะดวกของนักดนตรี มีการจัดแบ่งประเภทของเพลงที่จะใช้ในการแสดงเพื่อให้เหมาะสมในแต่ละโอกาสของการแสดง รวมทั้งมีการจัดรูปแบบการจัดวงดนตรีที่เป็นระบบ จึงนับว่าแตรวงคณะดนตรี เป็นผู้นำสำคัญในวงการแตรวงชาวบ้าน แตรวงคณะดนตรีมีบทบาทเด่นชัดต่อชุมชน 2 ประการคือ ใช้บรรเลงเพื่อประกาศข่าวสาร รวมทั้งให้ความบันเทิงและใช้บรรเลงประกอบพิธีต่างๆ ซึ่งเป็นหน้าที่สำคัญของการรับใช้สังคมของคนในพื้นที่บ้านไทย